FITXA D'ASSIGNATURA

Teoria de l'espectacle i la comunicació 2

PLA DOCENT: Grau en Ensenyaments Artístics Superiors d'Art Dramàtic

ESPECIALITAT: Direcció escènica i Dramatúrgia

CURS: Segon

MATÈRIA: Teoria de l'espectacle i la comunicació

DADES GENERALS

CODI	0203	
NOM	Teoria de l'espectacle i la comunicació 2	
TIPUS	FORMACIÓ BÀSICA	
CURS I PERÍODE SEMESTRAL D'IMPARTICIÓ	SEGON CURS - SEGON SEMESTRE	
CRÈDITS ECTS I NOMBRE D'HORES	3 crèdits ECTS / 75 hores	
DESGLOSSAMENT	TOTAL	75 hores
	Treball pràctic presencial	38 hores
	Memòries i lectures	25 hores
	Treball autònom	12 hores
PROFESSORAT	Consulteu la web del centre	
REQUISITS PREVIS DE MATRICULACIÓ I ORIENTACIONS	Per a matricular-se a l'assignatura de Teoria de l'espectacle i la comunicació 2 caldrà haver-se matriculat també a l'assignatura de Teoria de l'espectacle i la comunicació 1.	

COMPETÈNCIES

MATÈRIA: TEORIA DE L'ESPECTACLE I LA COMUNICACIÓ					
ASSIGNATURA	**COMPETÈNCIES**				
	T-02	T-08	T-14	T-15	G-05
Teoria de l'espectacle i la comunicació 1	X	X	X	X	X
Teoria de l'espectacle i la comunicació 2	X	X	X	X	X

LLEGENDA COMPETÈNCIES:

T-02 Recollir informació significativa, analitzar-la, sintetitzar-la i gestionar-la adequadament.

T-08 Desenvolupar raonada i críticament idees i arguments.

T-14 Dominar la metodologia d'investigació en la generació de projectes, idees i solucions viables.

T-15 Treballar de forma autònoma i valorar la importància de la iniciativa i l'esperit emprenedor en l'exercici professional.

G-05 Fomentar l'expressió i creació personal, integrant els coneixements teòrics, tècnics i pràctics adquirits; mostrant sinceritat, responsabilitat i generositat en el procés creatiu; assumint el risc, tolerant el fracàs, i valorant de manera equilibrada l'èxit social.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

MATÈRIA: TEORIA DE L'ESPECTACLE I LA COMUNICACIÓ														
ASSIGNATURA	**APRENENTATGE**													
	A-1	A-2	A-3	A-4	A-5	A-6	A-7	A-8	A-9	A-10	A-11	A-12	A-13	A-14
Teoria de l'espectacle i la comunicació 1	X	X	X	X	X	X	X	X						
Teoria de l'espectacle i la comunicació 2				X	X			X	X	X	X	X	X	X

LLEGENDA APRENENTATGES:

A1 Coneixement dels inicis de la semiòtica/semiologia (Pierce/Sausurre).

A2 Coneixement dels antecedents de la semiòtica en la història de la filosofia.
A3 Coneixement del desenvolupament de la semiòtica al llarg del segle XX: els semiòlegs més destacats i les diferents orientacions conceptuals.
A4 Comprensió dels principals conceptes de la semiòtica general: text, discurs, context, signe, codi, sistema, estructura, llenguatge, llengua, parla, semiosi, etc.
A5 Coneixement del vocabulari bàsic: senyal, signe, referent, significant, significat, denotació, connotació, sistema semàntic, emissor, receptor, canal, missatge, etc.
A6 Introducció a la semiòtica interpretativa. A7 Introducció a la semiòtica generativa.
A8 Introducció a la sociosemiòtica. A9 Estètica i semiòtica.
A10 Semiòtica de les ideologies.
A11 Aproximació a la semiòtica aplicada a les arts visual.
A12 Aproximació a la semiòtica aplicada als llenguatges no verbals.
A13 Aproximació a la semiòtica aplicada a la música.
A14 Aproximació a la semiòtica aplicada al teatre.

BLOCS TEMÀTICS

Teoria de l'espectacle i la comunicació 2 (Semiòtica teatral) posa de relleu la importància de comprendre el funcionament dels processos de producció i emissió de missatges i dels processos simètrics de recepció i descodificació dels mateixos en un context específicament teatral, amb tot el que suposa la dificultat d'un codi que treballa simultàniament amb una diversitat de codis integrats. En aquest cas, si bé el nivell teòric que s'assoleix és alt, l'aplicació del conjunt conceptual de la matèria a una realitat que els alumnes coneixen ja prou bé, permet situar aquesta assignatura en un terreny més proper a l'anàlisi que no a la simple assimilació conceptual.

En aquest sentit, del que es tracta és d'investigar el procés a través del qual el teatre esdevé missatge entre l'emissor i el receptor i analitzar totes les instàncies que hi intervenen.

1. El concepte d'emissor en el teatre. Emissor col·lectiu versus emissors especialitzats.
2. El codi teatral com articulació de diferents codis: sensorials, no verbals i verbals.
3. Text i codis verbals en el teatre.
4. L'actor i els codis no verbals.
5. Els codis de l'espai i la mecànica de significació de l'espai escènic.
6. La concepció plàstica: contaminació del teatre per les concepcions arquitectòniques, pictòriques i escultòriques.
7. El vestuari com a codi complex de cada època.
8. Espai sonor i els codis musicals en teatre.
9. El canal teatral: la complexitat material de la presentació del significant.
10. El concepte de receptor en el teatre. Receptor col·lectiu, els mecanismes de la recepció social.
11. Estètica i ideologia: un anàlisi semiòtic aplicat al teatre.
12. Teatre i política: anàlisi semiòtic del fet teatral des d'una perspectiva sociosemiòtica.

ACTIVITATS D'APRENENTATGE I ORGANITZACIÓ GENERAL DE L'ASSIGNATURA

L'assignatura "Teoria de l'espectacle i la comunicació 2. Semiòtica teatral" s'estructura a partir de la idea que és necessari conèixer el procés de formació i transmissió dels missatges pròpiament teatrals en el context complex de la realitat social. No es tracta en aquest cas d'una assignatura teòrico-pràctica sinó que s'articula al voltant de la transmissió d'uns coneixements exclusivament teòrics que és necessari adquirir a través de classes presencials en les quals el professor haurà d'establir un marc teòric comprensible i clar que permeti, amb posterioritat, l'adquisició coherent i ordenada per part de l'alumne dels continguts més complexos d'aquesta matèria mitjançant el treball personal de lectura fora d'hores lectives.

1. En la mesura que l'objectiu és eminentment teòric, la metodologia que s'aplicarà estarà centrada en l'adquisició per part de l'alumne dels principals aspectes conceptuals de l'assignatura que són, essencialment, els derivats dels conceptes d'emissió-recepció teatral d'es d'una perspectiva semiòtica.
2. En la mesura que el marc conceptual ha estat establert en el

semestre anterior, del que es tracta en aquesta ocasió és de descriure el sistema que constitueix el procés d'emissió-recepció pròpiament teatral en el context d'una societat determinada.

3. L'adquisició de la formulació semiòtica del procés de comunicació social pel que fa al fet pròpiament teatral obliga a establir un programa de lectures acurat que donin una visió completa de les mirades semiòtiques que s'han fet respecte al teatre.
4. Les lectures realitzades en hores no lectives es comentaran acuradament a classe amb l'objectiu d'assolir la màxima comprensió dels conceptes.
5. Realització de treballs.
6. Examen final.

L'aplicació dels conceptes teòrics generals a la situació concreta del teatre permet una certa aproximació a l'anàlisi pràctica que es potenciarà sempre que sigui possible a través de l'estudi semiòtic de la realitat socio-teatral que ens envolta.

AVALUACIÓ ACREDITATIVA DELS APRENENTATGES

El sistema d'avaluació és continu, tant pel que fa a les intervencions a classe com pel que fa als treballs pràctics que es demanaran per a complementar l'adquisició de coneixements teòrics. Pel que fa a la part teòrica, al final del semestre es farà un examen per avaluar l'adequada adquisició dels coneixements de l'assignatura. En aquest sentit, es valorarà el domini conceptual dels coneixements teòrics i la capacitat de relacionar els conceptes amb situacions pràctiques.

Instruments específics d'avaluació que acaben oferint una nota mitja ponderada són:

1.	Avaluació continua pel que fa als exercicis que es demanin en relació amb l'assignatura.	15%
2.	Valoració de l'actitud a classe pel que fa a la participació de l'alumne en els debats que es generin.	10%
3.	Seguiment de les lectures recomanades a través de ressenyes i el comentari a classe.	25%
4.	Realització d'un treball de final de semestre en el qual haurà d'utilitzar els conceptes i coneixements adquirits.	25%
5.	Examen teòric de final de semestre per avaluar la correcta adquisició dels coneixements teòrics.	25%

FONTS D'INFORMACIÓ BÀSICA

1. Apel, Karl-Otto: *El camino del pensamiento de Charles S. Peirce.* Visor. Madrid, 1997.
2. Barthes, Roland: *Elementos de semiología.* Comunicación. Madrid, 1970.
3. Barthes, Roland: *La aventura semiológica.* Planeta-Agostini. Barcelona, 1994.
4. Bettetini, Gianfranco: *producción significante y puesta en escena*. Editorial Gustavo Gili, S.A. Barcelona, 1977
5. Bobes Naves, María del Carmen: *La semiótica como teoría lingüística.* Gredos. Madrid, 1979.
6. Bobes Naves, María del Carmen: *Estudios de semiología del teatro.* Aceña. Valladolid, 1988.
7. Bobes Naves, María del Carmen: *La Semiología.* Síntesis. Madrid, 1989.
8. Bobes Naves, María del Carmen: *El diálogo. Estudio pragmático, lingüístico y literario.* Editorial Gredos S.A. Madrid, 1992.
9. Bobes Naves, María del Carmen: *Semiología de la obra dramática.* Arco / Libros S.L. Madrid, 1997. Arco / Libros S.L. Madrid, 2001.
10. Bobes Naves, María del Carmen: Semiótica de la escena. Análisis comparativo de los espacios dramáticos en el teatro europeo.
11. Bordieu, Pierre: *Las reglas del arte. Génesis y estructura del campo literario*. Editorial Anagrama, Barcelona, 2005.
12. Casetti, Francesco: Introducción a la Semiótica. Fontanella. Barcelona, 1980.
13. Chatman, Seymour; Eco, Umberto; Klinkenberg, Jean-Marie (editores): A Semiotic Landscape / Panorama Sémiotique. Mouton. The Hague, 1979.
14. Eco, Umberto: El signo. Labor. Barcelona, 1976.
15. Eco, Umberto: Tratado de Semiótica General. Lumen. Barcelona, 1977.
16. Eco, Umberto(1984): Semiótica y Filosofía del Lenguaje. Lumen. Barcelona, 1990.
17. Eschbach, Achim, y Trabant, Jürgen (eds.): History of Semiotics. John Benjamins Publ. Co. Amsterdam/ Philadelphia, 1983.
18. Elam, Keir: Semiótica del teatro. Il Mulino. Bologna, 1988.
19. Greimas, Algirdas Julien: Semántica estructural. Gredos. Madrid, 1971.
20. Greimas, Algirdas Julien: En torno al sentido. Fragua. Madrid, 1974.
21. Greimas, Algirdas Julien: (ed.): Ensayos de semiótica poética. Planeta, Barcelona, 1976.
22. Greimas, Algirdas Julien: : Semiótica y ciencias sociales. Fragua, Madrid, 1980.
23. Greimas, Algirdas Julien, y Courtés, Joseph.: Semiótica. Diccionario razonado de la teoría del lenguaje. Gredos. Madrid, 1991.
24. Helbo, André, et alt.: Semiología de la representación. Teatro, televisión, comic. Editorial Gustavo Gili S.A. Barcelona, 1978.
25. Herrero, Angel: Semiótica y creatividad. La lógica abductiva. Palas Atenea. Madrid, 1988.
26. Lotman, Iuri. M.: Semiótica de la cultura. Cátedra. Madrid, 1979.
27. Maltese, Corrado: Semiología del mensaje objetual. Comunicación. Madrid, 1970.
28. Marinis, Marco de: Semiotica del teatro. L'analisi testuales dello spettacolo. Gruppo Editoriales Bompiani. Milano, 1982.
29. Morris, Charles: Fundamentos de la teoría de los signos, Barcelona, Paidós, 1988.
30. Morris, Charles: Signos, Lenguaje y Conducta. Losada. Buenos Aires, 1962.
31. Mounin, Georges: Introducción a la semiología. Anagrama. Barcelona, 1972.
32. Pavis, Patrice: Voix et images de la scène. Pour une semiologie de la reception. Presses universitaires de Lille. Arras, 1985.
33. Romera Castillo, José: Semiótica literaria y teatral en España. Reichenberger. Kassel, 1988.
34. Rossi-Landi, Ferruccio: Semiotica e ideologia. Bompiani. Milano, 2011.
35. Sebeok, Thomas A: Introducción a la teoría de los signos. Paidós. Barcelona, 1996.
36. Segre, Cesare: Semiótica, historia, cultura. Ariel. Barcelona, 1981.

37. Serrano, Sebastià: La Semiótica. Una introducción a la teoría de los signos. Montesinos, Barcelona, 2001.
38. Ubersfeld, Anne: Semiótica teatral. Cátedra / Universidad de Murcia. Madrid, 1989.

Última revisió: Novembre 2025